

LEKCE 12

Zlepšování vlastních postojů

Tenista André Agassi v televizní reklamě na jeden nealkoholický nápoj pronáší výrok, že „postoj je všechno“. Ve vlastním slova smyslu má pravdu. Nemůžeš moc ovlivnit, co se děje ve světě, ale můžeš za všech okolností ovládat své postoje. Nezáleží na tom, co se stane, jsi to ty, kdo se rozhoduje mít dobrý nebo špatný postoj. Tvůj postoj může ovlivnit postoje lidí kolem tebe – jsou nakažlivé.

Bible o tématu postojů mluví. Apoštol Pavel píše: „*Byli jste v něm vyučeni tak, jak je pravda v Ježíši, že totiž máte odložit toho starého člověka, který žije podle dřívějšího způsobu života a hyne v klamných žádostech, obnovovat se duchem [v postojích] své mysli a obléknout toho nového člověka, který byl stvořen podle Boha ve spravedlnosti a svatosti pravdy* (Efezským 4, 22–24).

OSNOVA LEKCE

Dobré versus špatné postoje
Příčina špatných postojů
Vyvarovat se špatným postojům
Nebezpečí špatných postojů
Kristovy postoje

CÍLE LEKCE

1. Vysvětlit rozdíl mezi dobrými a špatnými postoji.
2. Určit faktory, které vedou ke špatným postojům.
3. Vyjmenovat špatné postoje, kterým je třeba se vyhnout.
4. Probrat nebezpečí špatných postojů.
5. Vysvětlit, proč je důležité mít Kristovy postoje.

Dobré versus špatné postoje

Cíl 1. Vysvětlit rozdíl mezi dobrými a špatnými postoji.

Postoj je „trvalý vzorec hodnotících reakcí osob, věcí a problémů“ (Colman 2006). Postoj je způsob, jakým jednáš nebo reaguješ, jímž projevuješ lidem okolo, co si myslíš nebo cítíš. Je to víc, než dočasná nebo momentální myšlenka či pocit – je to trvalé nastavení mysli a dlouhodobé mínění. Ačkoliv nikdo nemůže ovlivnit všechno, co se v životě děje, můžeme ovládat své vlastní postoje. Není tak důležité, co někdo druhý řekne nebo udělá, protože ty se můžeš rozhodnout, jak zareaguješ.

Všichni máme postoje – některé dobré, jiné špatné. Je dobré vědět, který z nich je dobrý a který špatný. Nejjednodušším způsobem, jakým odlišíš dobré od špatných postojů, může být tato otázka: „Je můj postoj prospěšný či škodlivý pro mě nebo ostatní?“ Pokud je postoj dávaný najevo prospěšný pro tebe nebo ostatní, pak je to dobrý postoj. Špatné postoje odrazují tebe a/nebo ostatní. Špatné mohou být proměněny – pouze zbožným přesvědčením. Bůh nás může změnit skrze naše soukromé studium Božího slova, kázání nebo jiným způsobem.

Příčina špatných postojů

Cíl 2. Určit faktory, které vedou k špatným postojům.

Prvním krokem k zvládnutí a udržení dobrých postojů je identifikovat faktory, které vedou ke špatným postojům. Existují vnitřní a vnější.

Vnitřní faktory

Vnitřní činitele jsou sklony v tobě, které způsobují špatné postoje. Možná jsi *horká hlava*. Rychle se našveš, aniž by ses nad danou situací zamyslel. Jakub radí: „*Každý člověk ať je rychlý k naslouchání, ale pomalý k mluvení, pomalý k hněvu. Neboť lidským hněvem se Boží spravedlnost nevypůsobí*“ (Jakub 1, 19–20). Můžeš být náladový – hned se cítíš dobře a za okamžik se staneš urážlivým. Možná na tom nejsi fyzicky dobře a to způsobuje, že máš k životu špatné postoje.

Fyzický stav člověka může a ovlivňuje jeho duševní rozpoložení. Psychologové by to nazvali „psychosomatické“ spojení, což jednoduše řečeno znamená, že existuje úzký vztah mezi tím, jak přemýšlíme a jak se cítíme.

Vnější faktory

Vnější činitelé jsou věci mimo nás, které způsobují naše špatné postoje. Možná ti vadí styl, jakým tvůj spolupracovník odvádí svou práci. Pravděpodobně nikdy nebudeš úplně souhlasit se způsobem, jakým tvůj šéf chce, abys dělal svou práci. Jenže pokud se tím budeš zatěžovat a trápit, může se to rozvinout ve špatný postoj vůči němu. Nebo možná některý z tvých vztahů nefunguje příliš dobře. Občas mají rodiče napjaté vztahy s dětmi. Manželé prožívají těžká období ve svých manželstvích. Dokonce i duchovní a členové církve se ne vždy ve všem shodnou. V jakém stavu jsou tyto velmi důležité vztahy, tě může a bude ovlivňovat. I špatné počasí

může v lidech vyvolat negativní postoj. Ať je to cokoliv, nemáš kontrolu nad vnějšími okolnostmi. Přesto máš stále kontrolu nad svými reakcemi na tyto faktory. Takže si udělej každodenní rituál z toho, že budeš žádat Boha o pomoc v řízení svých postojů.

Vyvarovat se špatným postojům

Cíl 3. Vyjmenovat špatné postoje, kterým je třeba se vyhnout.

Následující seznam není výčtem všech špatných postojů, které existují, pouze představují nejčastější z nich. Podívej se, jestli se tě některý z těchto špatných postojů netýká. A buď upřímný.

Všechno znát

Postoj *vím všechno* je běžný špatný postoj, který vede ostatní lidi k tomu vyhnout se provinilci. I když máš velký přehled, není vždy dobré sdílet všechno, co víš. Uvědom si, že ostatní mohou vědět také hodně o konkrétním tématu. Je možné, že se můžeš od druhých něco naučit, dáš-li jim šanci se o to podělit. Když se budeš chovat, jako bys snědl všechnu moudrost, dotkneš se nebo urazíš jiné lidi. Tvůj postoj má na druhé vliv! *Všeználkovský* postoj narušuje pohodu druhých. Všimni si, že Bible říká: „*Člověk nedokáže postihnout dílo, které se koná pod sluncem; když člověk usiluje posoudit to, nepostihne to. Ani když moudrý řekne, že to zná, nedokáže to postihnout*“ (Kazatel 8, 17). Jinými slovy, nikdo neví vše. Proto bychom si nikdy neměli myslet nebo předstírat, že známe všechno.

To není moje chyba!

Postoj *já za to nemůžu* je další rozšířený špatný postoj, který bychom měli obejít obloukem. Je jednoduché svalit vinu

na druhé, když to byla tvoje chyba. Vzít zodpovědnost za vlastní omyly a chyby je důležitým krokem k tomu stát se podobným Kristu. Nezapomeň, že některé věci se mohou stát, aniž by za ně někdo mohl. Život na této zemi není dokonalý. Hledat někoho nebo něco, kdo by se dal obvinít, poškozuj tebe i ostatní. Novozákonní pisatel Juda mluví o podobné věci: „*Tito jsou reptalové, nespokojenci, kteří žijí podle svých vlastních žádostí, jejich ústa honosně mluví a lichotí lidem kvůli vlastnímu prospěchu*“ (Juda 16).

To nejde

Představ si, kolik nádherných věcí by nebylo vymyšleno, kdyby vynálezci věřili, že jsou jejich plány nebo objevy nemožné. Neměli bychom například elektřinu, leteckou dopravu, spalovací motor, knihtisk, počítače a mnoho dalších vymožeností. Postoj *to nejde* odpovídá poraženeckému přístupu k věci. Jsi poražen, když nejsi ochoten zkusit něco nového. Ale Bůh nás vybízí pokusit se o velké věci pro Něj.

Běda mně

Běda mi je jedním ze sebelítostivých postojů. Způsobuje, že vidíš vše černě. Je normální, že občas šlápneme vedle. Máš-li však neustále pocit, že ti chce každý ublížit, žiješ mimo to, co pro tebe Bůh zamýšlel. Kromě toho srovnávání se s ostatními jsou obvykle příčinou špatných postojů. Ať už žiješ v sebelítosti kvůli tomu, že něčí život je lepší než tvůj, anebo se cítíš lepší, jelikož se ti žije snadněji, než jiným, oba postoje nejsou dobré.

Každý člověk by se měl radovat z toho, jakého ho Bůh udělal. Bůh dělá všechny věci dobře. 1. Mojžíšova 1, 31 nám říká: „*Bůh viděl všechno, co učinil, a hle, bylo to velmi dobré.*“

V dnešní době se nedá nikomu věřit!

Tento postoj je dnes běžnější, než jsme ochotni připustit.

V Kristově těle najdeme mnoho dobře mínících, ale svedených lidí, kteří způsobili, že ostatní obecně nedůvěřují lidem.

V církvi i ve světě vznikla epidemie nejistoty. Je dobré mít zdravý postoj opatrnosti v otázce důvěry lidem, obzvláště cizím, ale není zdravé nedůvěřovat všem. Ježíš ujišťoval své učedníky: „*Ať se vaše srdce nechvěje. Věříte v Boha, věřte i ve mne*“ (Jan 14, 1). Bůh tě nikdy nenechá ve štychu. Jeho Slovo je plné zaslíbení, kterým můžeš důvěřovat. Je také mnoho úžasných lidí, kterým můžeš důvěřovat, protože žijí ve shodě s Božím Slovem.

Všichni jsou takoví!

Tento postoj je pro křesťany nepřipustný. Mnohokrát sami své předsudky nevidíme, ale druzí je v nás odhalí rychle. Je důležité si zapamatovat, že Bůh stvořil a miluje každého. To je důvodem, proč máme milovat všechny lidi bez ohledu na jejich etnické, rasové, náboženské, fyzické a sociální rozdíly. Nový zákon nám ukládá, abychom milovali svého bližního jako sebe sama (viz Matouš 22, 39; Marek 12, 31; Lukáš 10, 27; Římanům 13, 9 a Galatským 5, 14). Ježíš jednoduše řekl: „*To vám přikazuji, abyste se navzájem milovali*“ (Jan 15, 17).

Je to daleko horší, než si myslíš

Tento přístup zavání přeháněním. Zveličování znamená namlouvat si, že je něco větší než v realitě. Bible nám sděluje, že „*pravdomluvný člověk svědčí o pravdě, křivopřísežník podvádí*“ (Příslaví 12, 17 – B21). Jako od křesťana se od tebe očekává, že budeš upřímný a nebudeš se dávat všanc přeháněním. Ježíš řekl, že naše komunikace by měla být čestná a jasná: „*Ať je tedy vaše slovo ,ano, ano‘ – ,ne, ne‘; co je nad to, je ze Zlého*“ (Matouš 5, 37).

Nebezpečí špatných postojů

Cíl 4. Probrat nebezpečí špatných postojů.

Stejně jako vítr a déšť může poškodit tvůj dům nebo církevní budovu, špatné postoje škodí důležitým oblastem tvého života. Nyní se budeme zabývat několika případy dopadů špatných postojů.

Narušené vztahy

Máte-li nějaký špatný postoj, pravděpodobně budeš příčinou narušení vztahů s lidmi, na kterých ti záleží. Přísloví 17, 9 (CEP) poukazuje na to, že: „*Kdo stojí o lásku, přikrývá přestoupení, ale kdo je přetřásá, rozlučuje důvěrné přátele.*“ Špatné postoje mohou přivodit vážné problémy jako zneužívání či rozvod v manželství. Mohou vážně poškodit děti tím, že jim dají špatný příklad, který si později ponесou do svého vlastního vztahu. Špatný postoj může způsobit, že ztratíš zaměstnání nebo že se ti ho hned nepodaří najít. Špatné postoje také mohou zmenšit tvou radost, jak se lidé budou snažit vyhnout negativistické osobě. Špatné postoje ničí jakýkoliv vztah včetně tvého vztahu s Bohem.

Snížená efektivita

Mnoho církví je v jejich úsilí sdílet evangelium a trvale růst zpomaleno díky nedostatku jednoty. Jen málo návštěvníků – pokud vůbec nějakí – zůstanou v církvi, kde chybí láska a jednota. Udržet jednotu vyžaduje víc než lidské úsilí. Vyžaduje to ochotu nechat se vést Duchem svatým. Apoštol Pavel nás vybízí usilovat o jednotu: „*Prosím vás tedy já, vězeň v Pánu, abyste vedli život hodný toho povolání, které jste obdrželi, s veškerou pokorou a mírností, s trpělivostí se navzájem snášeli v lásce a usilovali zachovávat jednotu Ducha ve svazku pokoje*“ (Efezským 4, 1–3).

Naštěstí není nikdy pozdě na změnu. Prvním krokem je

uznat a odvrátit se od těch způsobů myšlení, které budeš vnímat jako nezdravé nebo špatné. Přesně to je pokání. Bible praví: „*Zármutek, který je podle Boha, působí pokání k záchraně, jehož nelze litovat, kdežto zármutek světa působí smrt*“ (2. Korintským 7, 10). Požádej Pána, aby ti odpustil a důvěřuj Mu, že obnoví tvou mysl. Když budeš mít pokušení se vrátit ke starému smýšlení, odmítmi to udělat. Připrav se na to myslet a jednat jinak.

Kristovy postoje

Cíl 5. Vysvětlit, proč je důležité mít Kristovy postoje.

Kristův postoj je pozice lásky k Bohu a k lidem. „*Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. To je největší a první přikázání. Druhé je mu podobné: Miluj svého bližního jako sebe samého*“ (Matouš 22, 37–39). Tvá láska k Bohu nasměřuje tvou lásku vůči ostatním. Jan píše: „*Řekne-li někdo: ‚Miluji Boha,‘ a přitom nenávidí svého bratra, je lhář. Vždyť kdo nemiluje svého bratra, kterého viděl, nemůže milovat Boha, kterého neviděl. A toto přikázání máme od něho, aby ten, kdo miluje Boha, miloval také svého bratra*“ (1 Jan 4, 19–21).

Kristus prokázal svou lásku k Otci mnoha způsoby. Jan cituje Ježíše: „*Já jsem tě oslavil na zemi, když jsem dokonal dílo, které jsi mi dal, abych je vykonal*“ (Jan 17, 4). Ježíš se staral, aby činil vůli svého Otce: „*Hle, tu jsem, abych vykonal, Bože, tvou vůli*“ (Židům 10, 9). Také se zaobíral Božím slovem. Prokázal to, když se modlil za všechny věřící: „*Posvět je v pravdě; tvé slovo je pravda*“ (Jan 17, 17).

Rozvinout Kristovy postoje

Ačkoliv v Písmu nenalezneme pravidla na každý konkrétní detail v životě, vodítka a zásady, jak máš žít, zde uvedeny jsou. Písmo je nejlepší zdroj k získání Kristových postojů.

Nejlepší způsob, jak se dozvědět, co Boží slovo o dané věci říká, je si ho přečíst, studovat a přemýšlet o něm. Král David napsal: „*Tvou řeč uchovávám v srdci, abych proti tobě nehřešil. Hospodine, jsi požehnaný! Vyuč mě svým ustanovením. Svými rty vyprávím o všech nařízeních tvých úst. Z cesty tvých svědectví se veselím jako z celého svého majetku. Přemýšlím o tvých přikázáních a hledím na tvé stezky. Tvá ustanovení jsou mi potěšením; nezapomínám na tvé slovo*“ (Žalm 119, 11–16).

Další pomoci v rozvíjení dobrých postojů je spolupracovat s mentorem, který má zbožný charakter. Může to být přítel, rodinný člen, pastor nebo starší tvého sboru. Apoštol Pavel podporuje mentoring. Nabádal korintské věřící: „*Napodobujte mě, jako i já napodobuji Krista*“ (1. Korintským 11, 1). Pavel také vyzývá Timotea: „*Těm, kdo věří, buď vzorem v řeči, v chování, v lásce, v Duchu, ve víře, v čistotě*“ (1 Timoteovi 4, 12). Jsme povolání Bohem k následování příkladu Jeho Syna, Ježíše Krista: „*Já jsem světlo světa. Kdo mne následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života*“ (Jan 8, 12).

Najít rozdíl mezi dobrým a špatným postojem není samozřejmě těžké. Je to pro tebe jako věřícího životně důležité rozvíjet dobré postoje skrze neustálé uvádění Božího slova do praxe, modlitbu a skrze následování křesťanů, na jejichž životech jsou vidět zbožné postoje.

BIBLICKÉ VERŠE K ZAPAMATOVÁNÍ

Žalm 119, 11

Matouš 22, 37–39

Jan 15, 17

Efezským 4, 22–24

Jakub 1, 19–20

KONTROLNÍ TEST

Po prostudování této lekce si, prosím, pečlivě přečtete každou kontrolní otázku a zakroužkujte správnou odpověď. Každá otázka má pouze jednu správnou odpověď.

1. Co je to postoj?
  - a) Oblíbený nealkoholický nápoj Andrého Agassiho.
  - b) Nástroj kontroly.
  - c) Způsob, jakým se chováš, který ukazuje na to, jak se cítíš nebo přemýšlíš.

2. Vznětlivost je příklad jakého typu faktoru, jenž způsobuje špatné postoje?
  - a) Vnitřního.
  - b) Vnějšího.
  - c) Nekontrolovatelného.

3. Kterému z následujících postojů se nemusíme vyhýbat?
  - a) Všechno znát.
  - b) Radujete se v Pánu vždycky.
  - c) Já za to nemůžu.

4. Ve zvládnání našich postojů je důležité vědět, že...
  - a) nemůžeme ovládat své postoje.
  - b) ne všichni mají špatné postoje.
  - c) můžeme ovládat své vlastní postoje.

5. Jakub radí, aby každý byl...
  - a) pomalý k naslouchání.
  - b) rychlý k soudům.
  - c) rychlý k naslouchání.

6. Neochota pustit se do nových věcí...
  - a) je špatný postoj, kterému bychom se měli vyhnout.
  - b) je známkou vítězného postoje.
  - c) je důvod dnešního technologického pokroku.

7. Zbožný zármutek vyprodukuje...
- a) jen lítost.
  - b) pokání.
  - c) pouze pocit viny.
8. Kdo nemůže být zbožným mentorem?
- a) Tvůj pastor.
  - b) Věřící přítel.
  - c) Nevěřící.
9. Špatné postoje nás ovlivňují tím, že...
- a) zvyšují naši efektivitu.
  - b) poškozují naše vztahy.
  - c) zvětšují naši radost.
10. Který ze způsobů **není** dobrý pro rozvinutí Kristu podobných postojů?
- a) Modlit se k Bohu.
  - b) Učit se biblické verše z paměti.
  - c) Nemít rád.

ŘEŠENÍ

Poznámka: Pokud jsi odpověděl na otázky nesprávně, správné odpovědi najdeš v odpovídajícím Cíli lekce, na který odkazuje druhé číslo v závorce.

1. c (12.1)
2. a (12.2)
3. b (12.3)
4. c (12.1)
5. c (12.2)
6. a (12.3)
7. b (12.4)
8. c (12.5)
9. b (12.4)
10. c (12.5)

O AUTOROVI

Dale Jensen je ordinovaným služebníkem Assemblies of God. Je ženatý a má pět dětí, se kterými žije v Springfieldu v Missouri. Dale byl devatenáct let pastorem před tím, než se stal odborným poradcem v knihovně na Evangel University. Získal bakalářský titul na univerzitě North Central University v Minneapolis, magisterský titul v mezikulturních studiích na teologickém semináři Assemblies of God a druhý magisterský titul v knihovnictví na University of Missouri.